

פרוטוקול מס' 353

מישיבת ועדת הכספים

יום א', י' באלול, התשמ"ו - 14.9.1986 - שעה 10.00, בחל-אביב

נ כ ח ו

חברי הוועדה:

א' י' שפירא - היו"ר
י' ארידור
י' ארצי
ג' גדות
פ' גרופר
א' ויינשטיין
א' ורדיגר
ע' סולודר
ש' עמר
י' צבן
ח' רמון
ב' שליטא
ג' שפט

מוזמנים:

י' רבינוביץ - נציב מס הכנסה
א' צרפתי, ר' שתיאל, מ' קפוטה,
ז' פלדמן - משרד האוצר

גב' ר' רטוביץ - המוסד לביטוח לאומי
גב' ח' פנחסוביץ - משרד המשפטים

מזכיר הוועדה:

היועץ המשפטי לוועדה:

יועצת כלכלית:

קצרנית:

א' קרשנר
א' דמביץ
ס' אלחנני
א' דגני

סדר-היום:

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 72)
הצעות לסדר היום
חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון)
צו מילווה המדינה (הגדלת סכום המילווה).

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 72)מ"מ היו"ר י' ארידור:

אני פותח את הישיבה.

על סדר היום - חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 72). על שולחן הוועדה מונח גם תיקון מס' 69 לפקודה. נציב מס הכנסה מבקש לצרף מספר סעיפים הכלולים בתיקון מס' 69 לתיקון מס' 72. אם אין התנגדות להצעה הטכנית הזו של הנציב, נוכל לאשר אותה.

נעבור עתה לשמיעת המשלחות שהוזמנו להשמיע את הערותיהם לתיקון מס' 72 לפקודה. נשמע תחילה את המשלחת של לשכת רואי החשבון.

י' רוטמן (לשכת רואי חשבון):

אנחנו מודים לוועדת הכספים על ההזמנה להופיע בפניה ולהשמיע את עמדתנו על הצעת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 72). העובדה שלשכת רואי החשבון שיגרה לוועדה משלחת כה נכבדה בת חמשה חברים, ביניהם נשיא הלשכה ויו"ר ועדת המסים שלה, נשיא לשעבר וחברים נכבדים של ועדת המסים, עובדה זו מעידה שהנושא הזה חשוב לנו עד מאד.

בפתח דברי אני רוצה גם לציין כי בניגוד להופעותינו בעבר בפני הוועדה, בהן הדגשנו את העובדה שאנחנו מופיעים כנציגים של גוף לא אינטרסנטי, גוף המייצג את ציבור הנישומים, במקרה זה אנחנו חייבים להדגיש שהפעם אנחנו מופיעים בפניכם כאינטרסנטים שאמורים לבצע את מה שהחוק יטיל עלינו לבצע, ולעשות זאת בתקופה קצרה. ואני אומר בפשטות - כמי שאמורים לבצע את השינוי המוצע, לא נוכל לבצע אותו. לא נוכל לעמוד בכך. לכן יש לנו בכך אינטרס רציני.

א' ויינשטיין:

לא תוכלו לבצע את השינוי השנה?

י' רוטמן:

לא נוכל לבצע אותו בכלל. (א' ויינשטיין: לא רק השנה?) בכלל.

עד כה היה פיזור סביר במגזרים השונים במשק של מועדי סיום שנת הכספים, וכך הביקורת של הדו"חות הכספיים התפזרה על פני כל השנה. ריכוז מלאכת הביקורת של כל החברות במשק בתקופה של חמשה חדשים יחייב אותנו לגייס עובדים שיעסקו בעבודה זו במשך פרק זמן זה. לא נוכל לעמוד בכך, כי אין בארץ מספיק כוח אדם מקצועי שיוכל לשאת בנטל הזה בתקופה כה קצרה.

היו"ר י' ארידור:

אולי תוכל לומר לנו לאיזה סעיף בהצעת החוק מתייחסת ההערה שלך?

י' רוטמן:

אנחנו מתנגדים לשינוי סעיף 7 בפקודת מס הכנסה.

היו"ר י' ארידור:

אתה מתכוון לתקופת המעבר או בכלל?

י' רוטמן:

בכלל.

היו"ר י' ארידור:

התחלת שנת המס ב-1 בינואר במקום 1 באפריל יכולה להצדיק את טענתך כאשר יש תקופת מעבר שמודיעים עליה עכשיו. אבל כאשר הענינים מסתדרים ונכנסים לתלם אין לחץ דווקא בחדשים מסוימים בשונה מהמצב הקיים היום.

י' רוטמן:

לנו אין התנגדות לשינוי המועד של תום שנת המס מ-31 במרס ל-31 בדצמבר. ההתנגדות שלנו היא לנטילת הסמכות של נציב מס הכנסה לפי סעיף 7 לפקודה לאשר לחברות, לגופים או לנישומים אחרים שנת מס מיוחדת. עד היום נציב מס הכנסה עשה שימוש בסמכותו זו, ולכן היה פיזור סביר של תום שנת המס בכל המשק, פיזור שיכולנו לעמוד בו.

היו"ר י' ארידור:

אינך מתנגד לסעיף 7 בהצעת החוק לתיקון פקודה מס הכנסה (מס' 72)?

י' רוטמן:

אנחנו מתנגדים לסעיף 2 בהצעת התיקון שבא לתקן את סעיף 7 לפקודה.

(היו"ר: א' י' שפירא)

י' ארידור:

אדוני היושב-ראש, התחלנו את הדיון בהצעת החוק בשמיעת המשלחות. בתחילת הישיבה סיכמנו, לבקשת נציב מס הכנסה, שבשלב זה לא יהיה תיקון מס' 69 לפקודה אלא נעביר סעיפים מסוימים ממנו לתיקון מס' 72.

י' רוטמן:

אמרתי שאנחנו מתנגדים לסעיף 2 בתיקון שבא להחליף את סעיף 7 לפקודה שנתן סמכות לנציב מס הכנסה לאשר לנישומים שנת מס מיוחדת. אנחנו מבקשים להשאיר בידי הנציב את הסמכות הזו לאשר שנת מס מיוחדת. כך תתפרס העבודה בצורה סבירה על פני כל השנה, ואנחנו כמבצעי הביקורת וכמי שעורכים את הדו"חות למס הכנסה נוכל למלא את תפקידנו.

צ' טלמון (לשכת רואי חשבון):

אנחנו רוצים להתריע על כך שהאחדה של שנת המס פוגעת במידה רבה ברמה של הדו"חות הכספיים. קיים כלל יסודי בחשבונאות, שהמועד של תום שנת המספיים של עסק הוא בסיום המחזור הטבעי שלו. לא עושים דו"ח כספי כאשר עסק מגיע לרמה מינימלית של מלאי. לא עושים מאזן ברגע שעסק הוא בשיא הפעילות אלא מחכים לאותו שלב שהוא בירידה. יש הרבה עסקים עונתיים, ודוגמה מובהקת לכך זוהי החקלאות. לכן לא יתכן לקבוע תאריך שרירותי כלשהו לתום שנת המס, כי הוא לא יכול להחאים לכל העסקים.

י' ארידור:

מהו המצב בארצות האחרות? (צ' טלמון: לכל עסק עונתי יש מועדים לשנת המס). אני שואל זאת מבחינת הלחץ המופעל על אנשי המקצוע.

י' טלמון:

לא ידוע על איזה ארץ בעולם שבה יש שנת מס אחידה. (י' שטראוס: בבריית המועצות..). בארצות הברית המגמה היא לחייב נישומים יחידים להגיש את הדו"חות שלהם בתום החודש בו חל יום הולדתם. כלומר, רוצים לפזר את המעמסה על פני כל השנה גם כדי שמנגנון המס לא יוצף בחודש אחד בכל הדו"חות.

אנחנו חיים בתקופה קשה למשק, תקופה שבה עסקים רבים כושלים ונופלים. תפקידנו היום לשפר את רמת הביקורת ולחזק אותה. הפעלת לחץ על אנשי המקצוע לבצע עבודה שהיינו רגילים לעשותה במשך 12 חדשים ב-3-5 חדשים עלולה לפגוע קשה ברמת הביקורת. אני חושב שאסור לנו בשעה כה קשה למשק לפגוע ביעילות של הביקורת וברמתה.

י' שטראוס:

כדי למנוע אי הבנות אומר, שלשכת רואי חשבון חשמה לעבוד בחדשי החורף במקום בחדשי הקיץ. השינוי המוצע לפיו כל הגופים הלא מבוקרים במשק יערכו את הדו"חות הכספיים שלהם למס הכנסה ליום 31 בדצמבר במקום ליום 31 במרס, הוא לבטח צעד טוב וחשוב שכדאי וראוי לבצע אותו. הבעיה היא שהצעד הנכון וגם הנכון שצריך היה לעשותו מזמן באקלים של ישראל משמש מטרה שונה לחלוטין, וזה מה שמעורר את התנגדותנו. תקבע הכנסת את המועד לסיום שנת המס לגבי עסקים והוא יקבל תוקף של חוק; הבעיה מתעוררת כאשר החובה הזו מוטלת לא רק על עסקים אלא גם על גורם אחר שצריך לדווח על תוצאות הפעילות העסקית של אותם עסקים.

אם הזכרתי בקריאת ביניים את ברית המועצות, צריך לזכור ששם מדובר על דו"חות לא מבוקרים. אם בארץ יקבלו מחברות, מקיבוצים, מיבואנים ומתעשיינים דו"חות לא מבוקרים, מי אנו שנחערב בכך? לשכת רואי חשבון איננה יכולה לומר לשלטונות המס במדינה איזה דו"חות עליהם לקבל. אבל אם הם רוצים לקבל דו"חות מבוקרים עליהם קודם כל לשאול את אנשי המקצוע אם הם מסוגלים לספק את הסחורה..

יש בארץ 3500 רואי חשבון, יש 700 משרדים של רואי חשבון. יש מספר בריחות פיקוח. כדי להיות רואה חשבון דרושות לפחות ארבע שנות לימוד באוניברסיטה. אין בארץ מספיק כוח אדם מיומן כדי לבצע את העבודה. אם הכוונה שלא יוגשו דו"חות מבוקרים, ייאמר הדבר במפורש בחוק. ייקבע בחוק שכל נישום יכול להגיש דו"ח לא מבוקר ובלבד שיגיש אותו ליום 31 בדצמבר. על כך לא נוכל לבוא בטענות. אבל כל עוד מדובר בדו"חות מבוקרים צריך לשאול אותנו אם אנחנו מסוגלים לעמוד במשימה הזאת.

נאמר שיש גורמים שונים שניצלו לרעה את העובדה שיש תאריכים שונים לשנת המס. יש אין סוף דברים הניתנים לניצול לרעה. מהי הדרך לסתום את הפירצה? בכל הקונצרנים והגופים הקשורים אליהם תהיה שנת מס אחידה. אשר לגורמים שאינם קשורים אליהם, אם לא יווצר אותו פיזור שקיים בכל ארצות חבל, המשמעות היא שיוגשו דו"חות בלתי מבוקרים, או שהמלאכה תיעשה בחפזון, כי הלקוח הוא שילחץ. הלקוח לא יסכים להיות בין הפטיש לבין הסדן. אין זה מענינו של הלקוח אם רואי החשבון שלו מסוגלים לעשות את העבודה בזמן או לא. הוא יגוד לרואה החשבון שלו: זה מה שדורש החוק, עליך להיערך לקיום החוק. אם אינך עומד בכך, אלך למשרד שני. אבל המעבר למשרד השני לא ישנה את המצב, כי בסך הכל יש לנו חמשת אלפים עובדים. ואם צריך להעסיק כוח אדם ברמה אקדמית בעבודות עונתיות, התעורר השאלה במה נעסיק אותו ביחד חדשי השנה.

ב' שליטא:

אינני מבין מהו ההבדל המהותי בין שני התאריכים.

י' רבינוביץ (נציב מס הכנסה):

כמה נתונים לאינפורמציה על פיזור העבודות היום במשק. 99.6% מהנישומים היחידים, שנת המס שלהם מסתיימת בסוף חודש מרס. הוא הדין לגבי 90.4% מהתאגידים, ששנת המס שלהם מסתיימת במרס. 7.8% נוספים מהתאגידים שנת המס שלהם מסתיימת בסוף דצמבר, ואילו כל השאר מחפרסים על פני כל השנה.

א' ויינשטיין:

השאלה מהו המחזור של תאגידי אלה.

י' שטראוס:

וכמה שעות עבודה הושקעו בהכנה של דו"חות הביקורת.

י' רבינוביץ:

נכון שחלק גדול מהחברות הגדולות מרוכז בחודש דצמבר. מחוץ 291 חברות הנסחרות בבורסה, שנה המס של 153 חברות מסתיימת בחודש דצמבר, ושל 120 חברות בחודש מרס.

הפיזור במשרדי רואי החשבון מתבטא בכך שמשרד אחד מטפל ב-53 חברות גדולות מבין אלה ו-5 משרדים יחד מטפלים ב-151 חברות, שמהוות למעלה ממחצית התאגידיים הגדולים הנסחרים בבורסה. יש פה ריכוזיות גדולה מאד במלאכת הביקורת שנעשית במספר מצומצם מאד של משרדים. 5 משרדים מחזיקים למעלה מ-50% מהתיקים. נכון שבחודש דצמבר יש בעיקר חברות גדולות, אבל בחודש מרס יש מספר ניכר של חברות, כפי שניתן לראות מהנתונים שמסרתי.

י' ארידור:

זה אומר שאם יתקבל התיקון המוצע יצטרכו משרדים אלה לוותר על חלק מהעבודה?

י' רבינוביץ:

אינני יודע, כל אחד יסיק את המסקנות, אבל עובדה היא שהיום יש ריכוזיות גדולה מאד של עבודת הביקורת בתאריך קבוע.

יחד עם זה בסעיף 7 אנחנו מאפשרים לתאגידיים הגדולים האלה - לחברות בורסה, חברות בנות של חברות ציבוריות מחו"ל, חברות ממשלתיות וקרנות נאמנות - לפנות לנציב ולבקש אישור לתאריך שונה מ-31 בדצמבר. אם הבעיה היא התאגידיים הגדולים האלה, הרי נשאר סמכותו של הנציב לאשר להם לפי בקשתם תקופת שומה מיוחדת.

הביאו את החקלאות כדוגמה לעונתיות. הרוב המכריע של החקלאות הפרטית, ששנת המס שלו הסתיימה בחודש ספטמבר, עבר כאשר זה היה כדאי לו לחודש מרס. היום הרוב המכריע של החקלאות הפרטית מסיים את שנת המס בסוף חודש מרס. (קריאה: זה לא נכון מבחינה מקצועית). מבחינה עובדתית בשטח כל החקלאים עברו לחודש מרס כאשר זה היה כדאי להם.

י' שטראוס:

אני שמח שהנציב מסר את האינפורמציה החשובה הזו.

ציינתי שיש במקצוע כ-5000 עובדים שמבצעים כמוח נחונה של שעות עבודה. עשרות אחוזים של הפעילות כיום פזורה על פני כל השנה, ולא עמרה אחוזים. זה 9.6% של הנישומים ולא של הפעילות.

אמרתי שאנחנו מקדמים בברכה את המעבר של סיום שנת המס מחודש מרס לחודש דצמבר. אנחנו מדברים על פיזור עבודת הביקורת על פני חדשי השנה. איננו מציעים להחיל את הפיזור הזה על הקונצרן והגופים הקשורים אליו. אדרבה, אותו קונצרן יגיש מאזן מאוחד בתאריך אחד, וזה יקל גם עלינו. התאריך יכול להיות דצמבר או מרס או יוני. זוהי אפשרות של בחירה שקיימת בכל ארצות תבל. אין ארץ בעולם, פרט לארצות מזרח אירופה, שבה מדובר על האחדה כזו של שנת המס.

קראתי בהצעת החוק שהפיזור של שנת המס היום מאפשר לרמות את מס הכנסה. פיזור התאריכים קיים מאה שנה, עוד לפני שהיה מס הכנסה. הוא לא החל עם מס הכנסה. קיומו מאפשר במקרים מסוימים ניצול לרעה. האם בשל תופעה כזו, שקתגלית פה ושם, תופעה שצריך לצמצם אותה ולהתנגד לה, יש להתעלם מכל שאר הבעיות?

אם כלה ונחרצה היא שהריבוץ יחוקק חוק שלדעתנו כאנשי המקצוע יגרום לכך שלא נוכל לבצע אותו או להורדת רמת הביקורת ואיכות הדו"ח המוגשים, אנחנו מבקשים לפחות שני דברים: האחד - תקופת מעבר של שנה, שנתיים או שלוש שנים, כדי לאפשר לעסקים להתארגן ולהיערך לכך. אנחנו עכשיו באמצע חודש ספטמבר. המצב של חוסר יציבות, חוסר הבנה, חוסר התמצאות במצב החוקי, זהו מצב שהדעת איננה טובלת אותו בשום חברה תקינה. לכל עסק יש זכות טבעית לכלכל את ענייניו העסקיים-מסחריים ולהחליט מתי לרכוש נכסים ומתי למכור נכסים. העובדה שהיום הוא איננו יודע מתי יהיה המועד להגשת הדו"ח מחייבת החלטה ברורה שההוראה הזו לא תיכנס לתוקף השנה אלא באיזה מועד אחר בעתיד.

הנקודה השניה שנראית לנו חיונית נוגעת להארכת המועד להגשת הדו"חות למס הכנסה. היום חברות שמנהלות ספרים על פי שיטת החשבונאות הכפולה רשאיות להגיש את הדו"חות למס הכנסה 5 חדשים מתום שנת המס. נציב מס הכנסה האריך את המועד הזה לכל עם ישראל בעוד ארבעה חדשים. אם בשנה רגילה וטבעית ניתן להגיש את הדו"ח תוך 9 חדשים לאחר תום שנת המס, לאחר שהנציב האריך את התקופה מ-5 ל-9 חדשים, הרי בשנה של זעזועים - קל וחומר. הנציב לא האריך את התקופה לשם שמיים, הוא עשה כן ביודעו שאי אפשר לעמוד במועד שנקבע לכך. אם אנחנו מקצרים את התקופה של הדו"ח הראשון לאחר אישור החוק אנחנו גורמים לכך שהבעיה תלך ותחריף.

לדעתנו חשוב שהכנסת תעגן בחוק את מה שהנציב ראה לנכון לעשות לגבי כל עם ישראל בהודעה שפרסם בעהון, שהניסוח יוכל להגיש את הדו"ח שלו למס הכנסה תוך 9 חדשים מתום שנת המס.

אני רוצה לציין שקביעה כזו לא תגרום לשום הפסד מס, וזאת כיוון שעל כל מס שלא משולם עד תום שנה המס חלים ריבית או הצמדה, לפי הגבוה שביניהם. הריבית שמש הכנסה גובה היום היא 36% לשנה, כאשר הריבית הזו איננה מוכרת כהוצאה לצורך חישוב מס הכנסה. זוהי הריבית הגבוהה ביותר שקיימת בשוק. במלים אחרות, אין ניסוח שישהה את הגשת הדו"ח כדי לעכב את תשלום המס. להיפך, אם הוא לא יכול להגיש את הדו"ח בזמן הוא ימהר לשלם קודם כל את המס שחל עליו כי הריבית בבנק היא יותר נמוכה מהריבית נטו שגובה מס הכנסה.

הארכת המועד בחוק מ-5 ל-9 חדשים לאחר תום שנת המס לגבי מי שמגיש דו"ח מבוקר לא תגרום שום נזק ולו הקטן ביותר לאוצר ורק תאפשר מרחב מחיה ומידה מסוימת של פיזור.

לסיכום, דעת אנשי המקצוע היא שההצעה למנוע מחברות לפזר את המועדים להגשת הדו"חות היא ייחודית לנו ולכן מן הראוי שוועדה ציבורית תבדוק את כל השלכותיה. התוצאה יכולה להיות הגשת דו"חות בלתי מבוקרים למס הכנסה. אם בכל זאת יאושר החוק כמוצע, אנחנו מבקשים שתינתן תקופת מעבר להסתגלות של שנה עד שלוש שנים, כפי שתציע ועדת משנה שתבחן את הסוגיה. בכל מקרה אם תהיה האחדה של שנת המס היא תחייב להאריך את התקופה להגשת הדו"חות למס הכנסה ל-9 חדשים במקום 5 חדשים.

אנחנו מקדמים בברכה את הרעיון לקבוע שנת מס קלנדריה לנישומים יחידים ולאחד את שנת המס לגבי חברות משפחתיות, קונצרניים, חברות הבת שלהם והחברות הקשורות אתם.

א' ויינשטיין:

כמה שאלות למשלחת. אתם שאמורים להגיש את הדו"חות טוענים שלא תוכלו לבצע את החוק. הטיעון הזה שלכם טעון בחינה, ואני רוצה לנסות לבדוק אותו אם הוא עומד במבחן העובדות שאני מכיר אותן.

אני מבקש לדעת מדוע יש פניות כה רבות המופנות בין השאר ליושבים בחדר הזה מצד רואי חשבון שמבקשים להעביר לטיפולם חברות נוספות. האם יש חלוקת עבודה נאותה של הביקורת בין המשרדים השונים? אני מקבל מדי פעם פניות של רואי חשבון שמעוניינים להרחיב את מעגל לקוחותיהם כי אין להם היום מספיק עבודה.

שאלה שניה - האם ידוע לכם שלעתים יש 6 או 7 חברות ממשלתיות שמשרד אחד של רואי חשבון מטפל בהן? מהי עמדתכם להצעה שלא יהיו יותר משתי חברות ממשלתיות בידי משרד אחד? לפני מספר ימים שוחחתי על כך עם שר האוצר בשם מספר חברי כנסת והעליתי בפניו את הבעיה שמשרד אחד של רואי חשבון מטפל במספר חברות ממשלתיות גדולות.

לסיכום, השאלה הראשונה היא מדוע יש ביקוש לעבודה בראיית חשבון אם לדעתכם לא תוכלו לעמוד במשימה בגלל עומס יתר המוטל עליכם. שאלה שניה - מהי עמדתכם בנושא של חברות ממשלתיות.

כן אני מבקש לקבל נתונים ממועצה רואי חשבון על מספר הנבחנים לקבלת תואר של רואה חשבון ב-4-5 השנים האחרונות וכמה מהם עברו את הבחינות. נתונים אלה יכולים לתת לנו אינדיקציה על הטיעון שלכם בענין מחסור בכוח אדם מקצועי ומיומן בראיית חשבון.

הינו"ר א' י' שפירא:

נשמע קודם את המשלחת, אחר כך נעבור לשאלות ונשמע את התשובות. נשמע עכשיו את המשלחת של לשכת החשבונאים ויועצי המס. בבקשה.

מ' סלע:

אנחנו מודים לוועדה על ההזמנה להופיע בפניה.

אנחנו מקדמים בברכה את ההצעה להאחדת שנת המס לשנה הקלנדרית שמסתיימת ב-31 בדצמבר. יחד עם זה אנחנו מבקשים להכניס תיקון קל בסעיף 6 להצעת החוק שבו נאמר כי נישומים יחידים יגישו את הדו"ח תוך 4 חדשים מחום שנת המס, ותאגידים - תוך 5 חדשים, כפי שהיה בשנים קודמות.

כל השנים האחרונות נתנה נציבות מס הכנסה ארכות להגשת הדו"חות השנתיים. הארכה של 4 ו-5 חדשים נוהגה מזה הרבה שנים. במרוצת השנים האחרונות חלו תמורות רבות בפקודת מס הכנסה, נעשו בה תיקונים רבים. אציין את חוק המיסוי בתנאי אינפלציה, את חוק מס ערך מוסף ואת התיקונים והשינויים בהוראות לניהול ספרים. כל השינויים האלה הוסיפו עבודה רבה לאנשי המקצוע. לא בכדי באו פניות רבות להארכת המועד להגשת הדו"ח. מסתבר שהמייצגים אינם מספיקים לסיים את הביקורת בזמן והנציבות נאלצת מדי פעם להאריך את המועד.

האוצר מעונין שהמייצגים יכינו את הדו"חות של הנישומים ויגישו אותם, כי דו"חות אלה יותר מבוקרים, אין בהם טעויות רבות, אבל אנחנו לא מספיקים לעשות את המלאכה בזמן. לכן יחד עם המעבר לשנת מס קלנדרית צריך לתת בחוק ארכה של חודש נוסף להגשת הדו"חות מעבר למועד הקבוע.

ההצעה שלנו היא להאריך את המועדים להגשת הדו"חות בחודש ימים.

א' גרובר (לשכת חשבונאים ויועצי מס):

אנחנו מייצגים רבים מהיחידים והשותפיות במשק. אין לנו התנגדות להאחדת שנת המס. מבחינתנו זה יתרום לפישוט ההליכים ולעילות בעבודה. אנחנו מעונינים להגיש את הדו"חות בחורף. כלשכת יועצי מס אינני רואים כאן כל בעיה.

לדעתנו יש לבחון את תקופת המעבר שתהיה לא קלה, כי האחדת שנת המס היא בגדר מהפך במשק מבחינת מס הכנסה. לאחר שהאוצר יבחן את תקופת המעבר ולקראת העתיד מן הראוי להאריך את התקופה להגשת הדו"חות בחודש אחד.

מ' נחום (התאחדות התעשיינים):

אני מבקש שמר דב הלפרין יציג את הבעיה שהתעוררה בעקבות הצעת החוק בנושא של חברות בהשקעות חוץ.

י' רבינוביץ:

הנושא הזה נדון ונא על פתרונו. אינני מבין מדוע להעלותו שוב?

א' קרסו (לשכות המסחר):

אינני רוצה להאריך בדברים לאחר שמה שהיה לנו לומר כבר נטען בצורה ברורה ויפה על ידי נציגי לשכת רואי חשבון. בנושא של הארכת המועד החוקי להגשת הדו"חות ובענין תקופת המעבר אנחנו תומכים במה שנאמר על ידם ואין לנו מה להוסיף.

אני רוצה להזכיר נקודה אחת שנוגעת לנישומים. פרט לענין הקנסות שמר שטראוס כבר הסביר אותן, אי הגשת דו"ת במועד זוהי עבירה פלילית. (היו ר' א' י' שפירא: גם היום זו היא עבירה פלילית). נכון, אבל בגלל הפיזור רואי החשבון יכלו לעמוד בתאריך שנקבע להגשת הדו"חות, מה גם שהיתה היענות לפניות להאריך את התקופה. לכן הענין הזה הסתדר. אבל כאשר כל הנישומים במדינה יצטרכו להגיש את הדו"חות במועד אחד, יש בהחלט סכנה שרואי החשבון לא יעמדו במועד שנקבע. העבירה היא לא של רואה החשבון אלא של הנישום. אני מציינן את הנקודה הזו כי אי אפשר להפוך את הנישומים לעבריינים פליליים על איחור בהגשת הדו"ח שאיננו באשמתם.

היו"ר א' י' שפירא:

עד היום מי שלא מגיש את הדו"ח בזמן עובר עבירה פלילית, אבל יש הסדרים להארכת המועד. כל פניה לפקיד השומה להאריך את המועד להגשת הדו"ח נענית.

א' קרסו:

מכאן ואילך לא תהיה אפשרות כזו.

י' רבינוביץ:

מי אמר זאת? האם היתה עד היום איזו בעיה בענין זה? מה שהיה הוא שיהיה...

א' קרסו:

מדובר לאחרונה על רפורמה מקיפה במערכת המיסוי. ההצעה שלנו היא לשלב את שני הדברים יחד - את המעבר לשנת מס קלנדרית ואת הרפורמה במס.

א' הלפרין (איגוד הבנקים):

לנו אין בעיה. כל הבנקים המסחריים מגישים מאזנים ליום 31 בדצמבר. יש שני בנקים לא מסחריים שהמאזנים שלהם הם ל-31 במרס - בנק טפחות והבנק לחקלאות. ביררתי את הענין אתם ואין להם כל עמדה מיוחדת בנושא, אף כי בנק אחד ביקש שאת התיקון יחילו ב-1987 ולא ב-1986.

מצד אחד אנחנו רואים בחיוב את ההצעה לשנת מס אחידה הזזה לשנה הקלנדרית עם מאזנים לתאריך אחד, ללא בעיות של חברת אם וחברות בנות שמגישים מאזנים לתאריכים שונים; אבל מצד שני אנחנו שומעים מראשי רואי החשבון שקבלה החוק תגרום לדחיה בפרסום המאזנים, דחיה של חדשיים עד שלושה חדשים במוצע. אם כך יהיה, זה יפגע בבנקים שרוצים להגיש מאזנים עדכניים ככל האפשר. השאלה מה שוקל יותר. לכן באתי לשמוע יותר מאשר להשמיע.

היו"ר א' י' שפירא:

אם אין שאלות נוספות לחברי המשלחות, נדמע את החשובות.

י' רוטמן:

אני מבקש להשיב לשאלותיו של חבר הכנסת ויינשטיין, ואתחיל בשאלתו הראשונה על רואי חשבון שפונים ומבקשים עבודות נוספות. כל רואה חשבון שואף להגדיל את משרדו. זה דבר לגיטימי שקיים בכל מקצוע. הוא רוצה לקבל עבודות נוספות וחושב שאם הוא יקבל אותן הוא ישכור אנשים נוספים כדי לבצע את העבודה. אבל אין היום מצב שאנשי מקצוע יושבים במשרדי רואי החשבון באפס מעשה. היום כולנו גדולים כבינוניים וקטנים כורעים תחת הנטל. הבעיה היא של המספר הכולל של אנשי המקצוע הנמצאים במשרדים השונים, שלא יהיו מסוגלים לעמוד במשימה הזו.

אשר לשאלה על החברות הממשלתיות, אמנם זה לא שייך לנושא, אבל להווי ידוע לך שחלהיך הפיזור כבר קיים. כבר היום יושבת ועדה לפיזור העבודות והיא באמת הגיעה למסקנה שכל משרד יטפל רק בשתי חברות.

א' ויינשטיין:

אבקש לדייק. נקבע שאחת לשנתיים יוציאו חברה ממשרד שמטפל בכמה חברות. משרד שמטפל היום ב-6 חברות ממשלתיות, בעוד 12 שנה ישארו בטיפולו 2 חברות. שאלתי אם לשכת רואי חשבון מוכנה שמשרד לא יטפל ביותר משתי חברות ממשלתיות.

י' רוטמן:

לשכת רואי חשבון איננה עוסקת בפיזור עבודות בין חבריה, אין זה מתפקידה.

א' ויינשטיין:

הלשכה שולחת לוועדה הממשלתית למינוי רואי חשבון מספר נציגים שיש להם משקל בוועדה והם קובעים מי יהיו רואי החשבון של החברות הממשלתיות. ואני שואל שאלה פשוטה את נציגי לשכת רואי החשבון, שמדברים על עומס עבודה שאי אפשר לעמוד בו: האם לשכת רואי חשבון מוכנה לקבל החלטה שכל משרד לא יטפל ביותר מאשר שתי חברות ממשלתיות? היום יש כמה משרדים שכל אחד מהם מטפל ב-5-6 חברות ממשלתיות מהגדולות במסק.

מ' כהן:

בוועדה יש נציג אחד של הלשכה. יש בה חברים אנשי ציבור שאינם רואי חשבון. המגמה המוצהרת והכתובה היא שלא יהיו יותר משתי חברות בטיפולו של משרד אחד בלי להתחשב במספר רואי החשבון שעובדים באותו משרד. יש עוד כמה נקודות כבדות לדיון, ובכלל זה הבעיה של כמה משרדים גדולים. אי אפשר להעביר תיק גדול למשרד קטן, כי משרד קטן לא יוכל לבצע את הביקורת על קונצרן גדול, כי יש לו גם בעיה של כוח אדם.

י' שטראוס:

יש ועדה מיוחדת בלשכת רואי חשבון לגיבוש נוהלים למינוי רואי חשבון לגופים ציבוריים.

א' ויינשטיין:

אני מבין שהמגמה שאתה מדבר עליה היא העמדה של לשכת רואי חשבון. אני מבקש על כך חשובה ישירה. (מ' כהן: כן).

י' שטראוס:

שאלה נוספת נשאלה - כמה רואי חשבון יש במשק.

א' ויינשטיין:

השאלה הייתה מה מספר הנבחנים וכמה עברו את הבחינות.

י' שטראוס:

יושבים סביב השולחן הזה שלושה חברים של מועצת רואי חשבון שמינה שר המשפטים לתפקידם. אני יכול להעיד על עצמי כאחד מן השלושה ואני בטוח שאני מדבר גם בשם חברי האחרים, שאף אחד מאתנו איננו עוסק בסגירת המקצוע. ההיפך מזה הוא הנכון. מספר המצטרפים למקצוע שלנו עולה על מספר המצטרפים לכל מקצוע אחר בארץ והוא נע בסביבות 10% לשנה. בשום מקצוע אין קצב גידול כזה של 10% לשנה.

ב' שליטא:

מכל מקום זהו קצב גידול יותר גדול מאשר במקצוע השמאות.

א' ויינשטיין:

כאשר כיהנתי כיו"ר מועצת שמאי המקרקעין נאבקתי על פתיחת המקצוע.

י' שטראוס:

מספרם של בעלי הרשיונות לראיית חשבון בארץ נע בין 3500-4000. במועצת רואי חשבון אין נתונים על פטירות ועל היורדים מן הארץ. יש אינפורמציה על מספר הרשיונות שניתנו. אנחנו יודעים שבלשכה יש למעלה מ-3400 חברים, אבל חלק מהם שכירים. מספר המשרדים הוא בסביבות 700. מספר רואי החשבון שעוסקים בפרקטיקה הוא 1200-1400. זהו המספר המירבי. כל השאר עובדים כשכירים בבנקים, בחברות ביטוח, בתעשייה ובמקומות אחרים שגם כן זקוקים לכוח אדם מיומן.

מספר הסטודנטים בארץ בכל הרמות הוא בסביבות 5000. יחלפו 10-15 שנה עד שכל הסטודנטים האלה יעברו את כל השלבים של הלימוד. חלק מהם ייפלט בדרך וחלק יקבל רשיונות. ההערכה היא שבמועצת רואי החשבון יש 2000-3000 תיקים פעילים. יש עוד כמה אלפי סטודנטים שלא הגיעו עדיין לשלב של תיק פעיל. כל שנה מסיימים את הלימודים כמה מאות סטודנטים.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מודה למשלחות.

נעבור עתה לדיון על הצעת החוק. האם אתם מסכימים שנעבור עתה על סעיפי החוק או שאתם מבקשים לקיים קודם דיון כללי.

א' ויינשטיין:

אני מציע אם אפשר לקיים קודם דיון כללי קצר ואחר כך נעבור לסעיפי החוק.

- -

הצעות לסדר היום

היו"ר א' י' שפירא:

לפני שנעבור לדיון על החוק, הצעה לסדר לחבר הכנסת צבן.

י' צבן:

ביום חמישי בזמן ישיבת המליאה התקיימה ישיבה של ועדת הכספים שלא קיבלה אישור של יו"ר הכנסת. בתחילה נמסרה הודעה שהישיבה תימשך עד שעה 11.00. למעשה הישיבה נמשכה עד שעה הרבה יותר מאוחרת. לא יכולתי להשתתף בישיבת הוועדה כי הייתי נוכח במליאה.

ממלא מקום היושב-ראש, חבר הכנסת גרופר, חושב שאפשר לקיים ישיבה של הוועדה בזמן המליאה באישור יו"ר הכנסת או ללא אישורו. מצב כזה הוא בלתי אפשרי.

אני מבקש שהוועדה תקיים דיון חוזר על הסיוע לקבלנים כדי שאפשר יהיה להביע דעה בנושא. אני רוצה לשמוע פרטים על הסיוע, אני רוצה להציג שאלות לאנשי האוצר.

א' קרשנר:

הפניה של האוצר להעברה תקציבית היתה בהתאם להחלטת הוועדה בישיבה קודמת.

י' צבן:

אני מצטער, אבל אי אפשר לקיים דיון בוועדה בזמן שיושבת המליאה, מה גם שלא ניתן לכך אישור של יו"ר הכנסת.

הצעה נוספת. במשך כמה שנים גם בוועדה וגם מעל דוכן הכנסת אני מנסה לחבוע בירור יותר יסודי בשאלת הסיוע לתעשייה. האמת היא שכולנו רוצים בקידומה ובפיתוחה של התעשייה, אבל יש סכנה שסיוע עודף עלול לנוון את התעשייה ולהזיק לה.

היו"ר א' י' שפירא:

אחה מחיחס לדבריו של אלי הורביץ?

י' צבן:

נכון. אני מבקש להזמין לישיבת הוועדה את אלי הורביץ ולקיים אתו דיון רציני בנושא.

ח' רמון:

כל מה שהוא אמר אמרתי אני כאן בוועדת הכספים והוא התרעם עלי.

היו"ר א' י' שפירא:

אני חושב שאחה צודק, חבר הכנסת צבן. אני מבטיח לך שאזמין את אלי הורביץ לדיון בוועדה.

לפני שנה וחצי לאחר שאושר חוק המיסוי בתנאי אינפלציה אמרתי באחת הפגישות שהתעשיינים אינם צריכים לבכות כל כך, שכן היו שנים בהן הם נהנו מהמצב ולא שילמו את המס. למחרת היום קיבלתי פניה מהתאחדות התעשיינים ובה טענה או מחאה על דברי אלה.

אני מקבל בשמחה את ההצעה של חבר הכנסה צבן. אזמין לישיבה גם את נשיא התאחדות התעשיינים כיום, דבר לאוטמן, ואומר לו שלפני שהוא בא אלינו בבקשות לסיוע לתעשייה יאזין לדבריו של הנשיא לשעבר של התאחדות, אלי הורביץ. אני מבין שאלי הורביץ דיבר בעיקר על תעשייה האלקטרוניקה.

ב' שליטא:

אני רוצה להעלות את הבעיה של ענף הדיג. דייגי ישראל מצליחים היום לספק את מחצית הצריכה המקומית בדגי ים. הם בנקל היו יכולים לספק את כל התצרוכת המקומית בדגים ולחסוך יבוא דגים לו היו מסייעים להם לחדש את הציוד ולהרחיב את הפעילות. אבל העוסקים בענף מתקשים לקבל הלוואות לצורך זה ללא ערבות מדינה. בעבר התנועה הקיבוצית היתה שותפה רצינית בענף הדיג והיתה לה בכנסת שדולה שתמכה במתן סיוע לענף.

ח' רמון:

ערבויות המדינה ניתנו לחברת אטלנטיק שהיתה לה שדולה רצינית בכנסת. ועדת הכספים אישרה את הערבויות האלה, והמדינה הפסידה עליהן סכומים רציניים.

ב' שליטא:

היום חלקה של התנועה הקיבוצית בענף קטן ואילו חלקו של הסקטור הפרטי גדל. אני סבור שיש לסייע לענף על ידי מתן ערבות מדינה, ואני מציע שוועדת הכספים תדון בנושא.

פ' גרופר:

אני מבין שחבר הכנסה צבן ביקש דיון חוזר על הסיוע לקבלנים שאושר בוועדה בישיבה שבה נתבקשתי למלא את מקומו של היושב-ראש.

אני מבקש להזכיר כי לאותה ישיבה של ועדת הכספים הוזמנו אנשים ממצפה רמון וירוחם שבאו ממרחקים כדי להעלות בפנינו את בעיותיהם ואת מצוקתם. בשעה עשר ביקשו חברים בוועדה להפסיק את הישיבה כדי לאפשר להם להשתתף בישיבת המליאה. אמרתי לחברי הוועדה שאנחנו חייבים לשמוע את המשלחת שהוזמנה לכאן ולא לאלץ אותם לבוא לירושלים פעם נוספת. פסקתי שהישיבה של הוועדה תימשך, ואמנם כל חברי הוועדה שהיו בישיבה הסכימו לכך. גם חבר הכנסה צבן לא העז לומר מלה כאשר הוא ראה לנגד עיניו את הציבור שהוזמן לישיבה.

י' צבן:

זה לא נכון. אמרתי שצריך להפסיק את הישיבה ושאת הדיון לא צריך לקיים בנוכחות המשלחות.

פ' גרופר:

אם רוצים פעם אחת לעזור למצפה רמון ולירוחם צריך להזמין לדיון את השרים הנוגעים לענין ולשאול אותם בנוכחות אנשי מצפה רמון וירוחם אם לדעתם צריך לסגור את הישובים האלה ולתת לתושביהן לנטוש אותם. על כך צריך לקבל החלטה, ואת החלטה צריכים לקבל השרים ולא חברי ועדת הכספים.

לנושא הקבלנים - לאחר ישיבות אינן ספור ודיונים ארוכים קיבלנו החלטה על סיוע לקבלנים הפרטיים כשם שקיבלנו החלטה לגבי סולל בונה. אבל מסתבר כנראה שלקבלנים הפרטיים לא צריך לעזור, זה לא מוסרי, אותם צריך להשאיר לנפשם, לסחוס עליהם את הגולל שלא יוכלו להרים ראש. והנה קרה נס. נתקבלה החלטה על סיוע לקבלנים ברוח טובה, בהסכמה. ועדת הכספים אישרה למעשה את הצעת האוצר.

ש' עמר:

אני מבקש רק להוסיף שבחוס הדיון ביקש חבר הכנסת דנינו החייעצות סיעתית. הישיבה הופסקה להתייעצות ונתחדשה בשעה 12.30 להצבעה.

י' צבן:

באישור של יו"ר הכנסת?

פ' גרופר:

של ועדת הכנסת.

י' צבן:

ועדת הכספים יכולה להתכנס בזמן ישיבת המליאה רק באישור של יו"ר הכנסת. מתעוררת כאן שאלה של חוקיות הישיבה. אני מבקש את היושב-ראש שלנו להתייחס לעניין.

ב' שליטא:

אמרנו כמה פעמים שיש להשוות את הסיוע לקבלנים הפרטיים לסיוע שניתן לסולל בונה.

היו"ר א' י' שפירא:

קבענו לאותו יום ישיבה של ועדת הכספים משעה 9.00 עד 11.00 לאחר שהמליאה זומנה לשעה 11.00. כנראה שברגע האחרון הוקדמה ישיבת המליאה לשעה 10.00.

לגופו של עניין צודק חבר הכנסת צבן, לא מקובל לקיים ישיבות של הוועדה בזמן המליאה. הייתי מתייחס בחיוב לטענתך ונענה לפנייחך אם הוועדה היתה מקבלת החלטה בנושא שטרם נדון בה. אבל בכמה ישיבות של הוועדה, שאולי לא השתתפת בהן, קיימנו דיון מקיף וממצה על הסיוע לקבלנים הפרטיים וקיבלנו החלטה עקרונית על סיוע לקבלנים הפרטיים באותם תנאים כפי שניתן הסיוע לסולל בונה. כלומר, הוועדה החליטה בחיוב על מתן סיוע לקבלנים הפרטיים והאוצר הביא לוועדה לאישור את הפניה להעברה התקציבית, שתאמה את החלטת הוועדה.

לכן ההצעה שלך איננה אקטואלית כי הנושא אושר בישיבה של ועדת הכספים והפניה של האוצר רק היתה הביטוי התקציבי למה שאושר בוועדה.

את ההצעה להזמין את מר אלי הורביץ לדיון אני מקבל.

ב' שליטא:

יש פסק דין של בית המשפט העליון בעניין ישיבה של רשות מקומית שזומנה שלא כחוק ובניגוד לכללים המקובלים, שאומר כי ההחלטות שנתקבלו באותה ישיבה הן חקפות. מה שטוב לרשות מקומית טוב לוועדה של הכנסת.

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 72)היו"ר א' י' שפירא:

אנו עוברים לדיון בתיקון מס' 72 לפקודה.

ח' רמון:

אני מברך על הצעת החוק. אני חושב שהמציאות בישראל לפיה יש שנות מס שונות לסקטורים גדולים במשק גרמה לסרבול המערכת וגם לניצול לרעה של התופעה הזו על ידי הקמת חברות ששנות המס שלהן אינן חופפות והעברת כספים מחברה לחברה לפי שנת המס שלה. אני מעריך שהצעת החוק לאחר שתאושר תביא לפישוט ההליכים.

הבעיה היחידה שמתעוררת, בלי להיכנס לפרטים, נוגעת לתקופת המעבר. אני מבין שאתם רוצים להחיל את החוק כבר ב-1 בינואר 1987, וזה אומר לקצר את שנת המס הראשונה. אינני משוכנע שניתן לעשות זאת. הפתרון הפשוט הוא להתחיל בביצוע החוק ב-1 בינואר 1988, אבל זוהי דחיה לתקופה ארוכה מדי. בהחלט קיימת כאן בעיה רצינית שאינני יודע איך לפתור אותה.

בעיה שניה קשורה לארבעת סעיפי המשנה הדניים בתקופת שומה מיוחדת. אני רוצה לדעת האם זוהי רשימה סגורה, או שניתן להרחיב אותה. אם אפשר יהיה לקבוע שנת שומה מיוחדת לחברה שאיננה כלולה במסגרת הזו, מהר מאד נגלוש לתופעות לא רצויות.

י' רבינוביץ:

אנחנו יכולים להתנות מתן תקופת שומה מיוחדת לחברת האם אם כל הקבוצה חעבור למסגרת הזו.

ח' רמון:

אני שואל אם יש סעיף בחוק המעניק סמכות לקבוע שנת שומה מיוחדת שלא במסגרת ארבעת סעיפי משנה אלה.

י' רבינוביץ: זה סגור.ח' רמון:

אני רוצה שהכל יהיה סגור ומסוגר ללא אפשרות לפרוץ את המסגרת. אז אנשים ידעו שאין למי לפנוח כי אין סמכות כזו.

אני מציע לאשר את החוק במהירות האפשרית כי לא נותר הרבה זמן להיערך לביצועו עד 1 בינואר 1987. לכן גם אינני מציע לקרוא את כל הסעיפים אלא לבקש מנציב מס הכנסה לציין את הדברים העיקריים שבחוק. פרט ל סעיפים 1 ו-2, כל השאר הם סעיפים טכניים שבאים להתאים את החוקים לשנת המס שחילתה ב-1 בינואר.

י' צבן:

אני מצטרף לברכות על הגשת הצעת החוק. בהמשך לדבריו של חבר הכנסת רמון אני רוצה לשאול את נציב מס הכנסה מהו להערכתו מספר החברות שתיקבע להן שנת שומה מיוחדת לפי המוצע בחוק ועד כמה קבוצה זו יכולה להתרחב במשך הזמן, כי אני חושב שהעניין הזה ילך ויתרחב.

המשלחת של לשכת רואי החשבון התלוננה שביצוע החוק יטיל על חבריה עומס עבודה גדול שהם לא יוכלו לעמוד בו. האם יש לך, אדוני הנציב, הצעה לפיזור נטל העבודה בחחום הזה, כמובן בהתאם לכללים המקובלים במשק ובכלכלה, בלי לעשות דברים יוצאים מן הכלל. אני חושב שזה גם אינטרס של מס הכנסה שהחוק יבוצע כהלכה.

לענין תקופת המעבר, אינני רוצה שניקלע למצב שבו לאחר אישורו של החוק תבואו לוועדה ותציעו תיקונים ושינויים להארכת תקופת המעבר. האם בחוק ניתנת סמכות להאריך את התקופה להגשת הדו"חות למס הכנסה בשנה הראשונה לביצוע החוק מעבר למה שקיים היום, היינו הארכה של 4 חדשים לנישומים יחידים ושותפויות ו-5 חדשים לחברות.

ויינשטיין:

תמהתי במקצת לשמע הדברים של רואי החשבון, שנציב מס הכנסה בא מתוכם, וכאן הוא מחמודד באומץ עם הטענות של חבריו למקצוע. יחד עם הערכת לנציב אני חושב שלהיטותו לגבות מסים היא נמרצת מדי, ואומר מהי כוונתי. אנחנו חיים עדיין במציאות שבה הקנס על איחור בתשלום מס הכנסה הוא 1.5% לשבוע בעוד שהביטוח הלאומי הוריד כבר מזמן את שיעור הקנס ל-0.7%. את הנושא הזה העלינו מספר פעמים. לכן אינני רואה אפשרות לתמוך בחוק ולנסות לקדם אותו אם אנשי מס הכנסה לא יביאו קודם תיקון המקטין את שיעור הקנס ומביא אותו לפחות לרמה של הקנס של ביטוח לאומי שאף הוא גבוה מדי. 0.7% לשבוע בחישוב חדשי זה הרבה מעבר לאינפלציה הקיימת וגם החזויה לחדשים הקרובים.

אני סבור שנוכל להתקדם לקראת אישור החוק אם האוצר ייענה למשאלה הסבירה וההגיונית להוריד את שיעור הקנס באופן מיידי.

לא חמיד מוטל הקנס על הנישום בגלל חטאו. לעתים הוא מתחייב בקנס בשל חוסר ידיעה. אביא דוגמה: לנישום בעל עסקים קבעו מקדמות בשיעור של 50% מהמחזור. הוא מבקש להקטין את המקדמות ל-30%. אם בסוף השנה מתברר שהכנסותיו של הנישום מתחייבות במס העולה על 30%, מוטל עליו קנס.

היו"ר א' י' שפירא:

לנציב מס הכנסה יש סמכות לבטל את הקנסות. לנציב יש שיקול דעת וסמכות.

א' ויינשטיין:

במקום לאלץ נישומים לפנות לנציב כדי שיפעיל את שיקול דעתו ויבטל את הקנס מוטב לקבוע בחוק שאם התוצאה הסופית בשנה המס מחייבת תוספת של 5% מס מעבר למה ששולם, הנישום לא ישלם את הקנס. המצב כיום מביא לכך שעצמאי קטן, שאיננו יודע אם הוא יהיה חייב לשלם יותר מס או פחות מס, חושש להגיש בקשה להקטנת המקדמות שמא בסוף השנה הוא יחוייב לשלם קנס. לכן הוא פונה ליועץ מס ומבקש את חוות דעתו. מדוע נישום צריך לפנות ליועצים ולהוציא הוצאות? נקבע בחוק שאם הכנסותיו של נישום יחייבו אותו בסוף השנה לשלם תוספת מס של 5% מעבר למה שהוא שילם, ישלם על ההפרש ריבית והצמדה אבל לא יוטל עליו קנס. הוראה ברוח זה אני מבקש לכלול בחוק במקביל לסעיף הדין בהקטנת המקדמות.

לסיכום, לפני שאנחנו ממשיכים בדיון בהצעת החוק אני מבקש לשמוע על הורדת שיעור הקנס. כן אני מבקש לכלול בחוק הוראה שלא יוטל על נישום שביקש להקטין את המקדמות קנס. אם הסטייה היא בגבולות של 5% מהמס שהוא שילם.

ג' שפט:

אשר לגובה הקנס, אני חושב שצודק חבר הכנסת ויינשטיין ויש להורידו.

החוק עצמו הוא חיובי. אני מציע להפעיל אותו ב-1 בינואר 1987 ולא לדחות את הפעלתו ל-1988. כל שנה שבה נתחיל להפעיל את החוק התעוררנה בעיות.

ח' רמון:

לו היו מביאים את החוק בינואר או אפילו במרס או אפריל לא היתה בעיה. הבעיה היא שמביאים אותו לאישור בחודש ספטמבר.

ג' שפט:

תמיד בשנה הראשונה ההינה בעיות. לכן אינני מציע לדחות את הפעלת החוק, אבל בשנה הראשונה לתת ארכה נוספת להגשת הדו"חות מעבר לאותם 4-5 חדשים שניתנים היום, אבל רק בשנה הראשונה.

פ' גרופר:

אני מבקש לקיים בהזדמנות הקרובה וללא קשר לחוק הזה דיון על הבעיה של החברות הממשלתיות ורואי החשבון שהן מעסיקות.

אני יודע שבמגזר החקלאי על כל שלוחותיו היו דיונים רבים על הנושא של שנת המס והגענו למסקנה שהיה טוב גם לנישומים וגם למדינה אם תהיה שנת מס אחידה.

לדעתי צריך להחליט על החלת החוק לקראת שנת 1987 ולהמליץ בפני נציבות מס הכנסה לגלות גמישות בתקופת המעבר. אני יודע שבשנים עברו שלטונות המס הלכו לקראת הנישומים והאריכו להם את המועד להגשת הדו"חות. אני מביין שלפי החוק ניתן יהיה להגיש את הדו"ח תוך חמשה חדשים מתום שנת המס.

י' רבינוביץ:

בנושא זה אין שינוי. איננו נוגעים בזה. נמשיך לנהוג כמו בעבר.

פ' גרופר:

אני שואל, אינני מביע דעה, אם ניתן להחליט על פרק זמן של שבעה חדשים. ידע כל נישום שיש לו ארכה של שבעה חדשים מחום שנת המס להגשת הדו"ח.

י' רבינוביץ:

אשר לזמן הקצר שנותר עד לתחילת שנת המס האחידה, בנושא זה אין שום בעיה. אנחנו בסך הכל מודיעים לנישומים מתי לסכם את הספרים, לאיזה חאריין. אין בכך כל קושי. לגבי עסקים קטנים אין שום בעיה. לגבי עסקים גדולים אנחנו לא רק מקצרים את שנת המס ל-9 חדשים אלא גם מאריכים אותה עד 20 חודש. שנת המס 1986 חסתיים ב-31 בדצמבר. אם שנת המס של משהו היתה צריכה להסתיים ב-30 באוגוסט, לגביו שנת המס מתארכת. אינני רואה כאן בעיה. אני חושב שאנחנו צריכים להודיע על כך לציבור בעוד מועד. אם הוועדה תאשר היום את החוק, למרות שעדיין צריך להביא אותו לקריאה שניה וקריאה שלישית בכנסת, אפשר יהיה להביא אותו לידיעת הציבור.

י' ארידור:

בסעיף 2(ג) נאמר "קבע הנציב לנישום תקופת שומה מיוחדת, יוטל המס לכל תקופה כאמור בכפוף לכל תיאום שהנציב יראה צודק וסביר". כאן לא מוטלת על הנציב שום מגבלה לגבי התיאום. התיאום יכול לחבטא גם בתשלום מס. מוצע כאן לתת סמכות לנציב להטיל מס בתקופת המעבר בין תקופת שומה מיוחדת לתקופה רגילה לפי שיקול דעתו.

י' רבינוביץ:

יכול להיות שיש כאן בעיה של ניסוח, אבל הכוונה ברורה.

י' ארידור:

היתה הצעה לא לעבור על סעיפי החוק סעיף אחר סעיף אלא להתרכז רק בכמה נקודות עיקריות. מחברר שמחזוריות גם בעיות של ניסוח.

י' רבינוביץ:

זהו המצב גם היום. כאשר אתה מאשר תקופת שומה מיוחדת אתה עושה התאמות.

י' ארידור:

במעבר בין תקופת שומה מיוחדת שהיתה לנישום לתקופה רגילה, זה לא תלוי בבקשה שלו. נקה לדוגמה נישום שנקבעה לו תקופת שומה מיוחדת לחודש אוגוסט. אתה מעביר אותו לשנת מס של דצמבר. הוא עדיין בגדר נישום שנקבעה לו תקופת שומה מיוחדת.

י' רבינוביץ:

מדובר בנישום שמבקש כי מהיום ואילך אקבע לו תקופת שומה מיוחדת.

י' ארידור:

סעיף זה מתייחס רק לעתיד? ומה לגבי העבר? ההתאמה היא בסדר כאשר אתה מקצר את התקופה. (ז' פלדמן: גם כאשר אתה מאריך וגם כאשר אתה מקצר את התקופה.)

נישום ששח המס שלו נגמרה באוגוסט והוא עובר לשנת מס רגילה ב-1 בינואר 1987. איך אתה עושה לו את ההתאמה?

גב' ת' פנחסוביץ:

בסעיף 16(א)(2) נאמר: "שיעור התאמה - תשעה חלקי שנים עשר או מספר החדשים שבתקופת שומה מיוחדת שנקבעה לנישום מחולק בשנים עשר לפי הענין.

י' ארידור:

כל הזכויות משתנות לפי תשעה חלקי שנים-עשר?

א' דמביץ:

תשעה או כל מספר אחר חלקי שנים-עשרה, לפי הענין.

י' ארידור:

מספר החדשים בתקופת שומה מיוחדת הוא תמיד 12.

י' רבינוביץ:

אתה מדבר על תקופת המעבר או על שנת מס רגילה?

י' ארידור:

המעבר מ-1 באפריל ל-1 בינואר הוא של 9 חדשים.

גב' ת' פנחסוביץ:

נקרא כל סעיף ונעשה את התיקונים הדרושים.

היו"ר א' י' שפירא:

זה מחייב אותנו לקרוא כל סעיף וסעיף.

י' ארידור:

הוא אשר רציתי. אני מסכים שיש סעיפים שאפשר לקרוא אותם בחטף, וסעיפים אחרים שצריך להקדיש להם יותר זמן, אבל יש לקרוא את כל הסעיפים.

י' רבינוביץ:

נשאלה שאלה אם הרשימה בסעיף 2 היא סגורה. היא בהחלט סגורה. אם פונה אלינו חברה שמניותיה רשומות בבורסה אנחנו בהחלט יכולים לומר לה שכל חברות הבנות שלה חייבות ללכת אתה יחד. זוהי התנייה שלנו כלפי החברה ולא להיפך.

כמה חברות יכולות להיכלל במסגרת היוצאים מן הכלל? ההערכה היא שמדובר בכמה מאות חברות. יש כ-300 חברות הרשומות בבורסה, יש חברות ממשלתיות וכן חברות בח של חברות זרות. הפוטנציאל הוא של כמה מאות חברות.

איך ניטל לפזר את נטל העבודה? הרעיון המקורי היה לבטל לחלוטין את סעיף 7 ולא לעשות שום יוצאים מן הכלל. בגלל טענות על נטל העבודה הצענו את סעיף 2 שמאפשר לגופים גדולים לבקש שנת מס מיוחדת. בכך יש פתרון לפיזור הנטל.

הסמכות לאשר שנת שומה מיוחדת מסורה לנציב בלבד.

האם אנחנו ערוכים לביצוע החוק? מבחינה אדמיניסטרטיבית שלנו התחלנו בהכנות ואנחנו במהלך ההיערכות לביצוע החוק.

על פי החוק המועד להגשת הדו"ח לנישומים יחידים שאינם מנהלים ספרים בשיטה הכפולה הוא תוך 4 חדשים מסוף שנת המס, ולאחרים תוך חמשה חדשים. יש הסדר עם לשכת רואי חשבון למתן ארכות. רואה החשבון מגיש תכנית עבודה איך הוא מחכוון להגיש את הדו"חות במשך השנה. פקיד השומה מאשר לו את תכנית ההגשה, וכך הגשת הדו"חות מתפרסת על פני כל השנה.

היות ואנחנו מתכווננים להנהגת שנת מס אחידה ניסינו מהלך חדש - נתנו ארכה קולקטיבית להגשת הדו"חות בלי לחייב הגשת דו"חות משוערים, שהטילה עבודה רבה על ציבור המייצגים. לא צריך היה לפנות אלינו בבקשה לארכה ולא צריך היה להגיש דו"ח משוער. גם בכך יש נסיון להקל על העומס המוטל על הציבור שצריך להגיש את הדו"חות.

הנסיון שלנו עם הנישומים היחידים שהיו צריכים להגיש את הדו"חות עד 31 ביולי והארכנו להם את המועד עד 31 באוגוסט היה נסיון טוב. קיבלנו השנה אחוז יותר גבוה של דו"חות במועד לעומת שנים עברו. נבחן את הדרך הזו גם לגבי החברות ונראה אם אנו עומדים בתכנית ההגשה. אם יתברר שאנחנו עומדים בתכנית, נעבוד גם הלאה בשיטה של מתן ארכות קולקטיביות. בכל אופן לא שמענו אף פעם מגופים מייצגים שיש להם איזו בעיה בקבלת ארכות להגשת הדו"חות על ההכנסות.

פ' גרופר:

פרק הזמן יישאר 5 חדשים מתום שנת המס?

י' רבינוביץ:

זה נשאר בחוק ויש סידורים להארכת המועד. אנחנו מעוניינים לקבל את הדו"חות בזמן משום שהם משמשים בסיס לגביית הפרשי המס וגם להגדלת המקדמות.

היו"ר א' י' שפירא:

אתם מביאים בחשבון שהשנה תהיה בעיה מיוחדת.

י' רבינוביץ:

אפחנו בהחלט לוקחים זאת בחשבון והשנה תהינה ארכות יותר גדולות מהרגיל.

בתשובה לשאלה של חבר הכנסת ויינשטיין רצוני לומר ששר האוצר לפני צאחו את הארץ חתם לפי הצעתנו על צו המקטין את הקנס לאחוז אחד לשבוע במקום אחוז וחצי. הצו צריך לבוא לאישור ועדת הכספים.

היו"ר א' י' שפירא:

חבר הכנסת ויינשטיין הציע קנס של 0.7% כנהוג בביטוח הלאומי.

א' ויינשטיין:

מדוע הצעתם לשר שהקנס יהיה אחוז אחד?

י' רבינוביץ:

הצו יובא לוועדה ויחקקים עליו דיון. ההצעה היא שהצו יחול רטרואקטיבית מ-1 באפריל 1986.

הקנסות שלנו אינם צמודים באופן שוטף אלא אחת לרבעון. דומני שזה לא כך בביטוח הלאומי.

גב' ר' רטוביץ:

בביטוח הלאומי ההצמדה של הקרן חלה רק 15 יום לאחר המועד לחילום.

י' רבינוביץ:

בערכים ריאליים איננו רחוקים מהביטוח הלאומי כאשר אנחנו מדברים על קנס של אחוז אחד ובביטוח הלאומי על קנס של 0.7%. אבל הענין טעון בדיקה.

הועלתה טענה על גובה הריבית של 36% לשנה. אנחנו עושים הכנות להורדת הריבית.

חבר הכנסת ויינשטיין הציע לא להטיל קנס כאשר הפרש איננו גדול בין הסכום שהנישום ביקש לשלם לבין המס שמתברר שהוא חייב בו. לשנת השומה 1984 ביטלנו את הקנסות כאשר דובר בסכום של 250 ש"ח במחירי 1984.

א' ויינשטיין:

אתה אומר שאינך מטיל קנס כאשר הפרש בין הסכומים הוא 250 ש"ח. זה על חל על נישום שמשלם אלף שקל לשנה ועל נישום שמשלם מיליון שקל מס לשנה. ההצעה שלי היא אחרת, ואינני מדבר על חברות שיש להן יועצים אלא על עצמאי שיתרת החוב שלו למס הכנסה לאחר הגשת הדו"ח נמוכה ב-5% מסך כל החוב שלו למס הכנסה עבור אותה שנה. אני מציע שכאשר הפרש הזה איננו עולה על 5% לא יוטל קנס אלא תגבה ממנו רק ריבית והצמדה.

ח' רמון:

עד איזה סכום?

א' ויינשטיין:

אני מסכים שייקבע סכום מסוים.

י' רבינוביץ:

הסכום היה 250 ש"ח במחירי 1984.

א' ויינשטיין:

נקח לדוגמה עורך דין עצמאי יחיד. הוא איננו יכול לתכנן את חשלומי המס שלו בלי להיוועץ ביועץ מס. הוא משלם מקדמות למס הכנסה ומגיע למסקנה שיש לו הוצאות מעבר למה שחשב והוא מבקש להקטין את המקדמות מ-50% ל-40%. אם בסוף השנה יתברר שהמס שהוא חייב בו גבוה מהסכום שהוא שילם באמצעות המקדמות, הוא יחוייב בריבית, הצמדה וגם בקנס. אני מציע שאם הפרש הזה נע בסביבות של 5%, לא יוטל עליו קנס.

י' רבינוביץ:

יש כאן אי הבנה. אתה מדבר על יתרת המס. על המקדמות השוטפות אין ריבית והצמדה. יש קנס של אחוז אחד לשבוע או 4% לחודש שאיננו צמוד אלא רבעונית, שזה שווה פחות או יותר לריבית פלוס הצמדה. החישוב הוא עד תום שנת המס. מתום שנת המס ואילך חלים ריבית והצמדה. אין קנסות. אם ביום האחרון לשנת המס הוא ישלם את המס, לא יוטל עליו קנס על כך שבמשך השנה הוא לא שילם את הכסף. אינך יכול לעבוד על יתרות, אתה תמיד צריך לעבוד על תנועה במשך השנה.

א' ויינשטיין:

אתה מטיל את הקנס אפילו אם הטעות היא של שבריר אחוז. אנשים כיום משוכנעים שהם משלמים מקדמות גבוהות מדי, אבל הם אינם מבקשים להקטין אותם מחשש שמא יוטל עליהם קנס.

י' רבינוביץ:

אין כאן קנס אלא רק הצמדה.

ח' רמון:

ביקשתי להקטין את המקדמה בחודש יולי. מחברר שהחיוב במס הוא יותר גבוה. מאוקטובר ועד מרס מטילים על ההפרש את ההצמדה.

י' רבינוביץ:

על הקטנת מקדמות אין קנס אלא רק הצמדה מאמצע שנת המס.

ח' רמון:

בחקופה שהאינפלציה גאתה, הצמדה מאמצע שנת המס היתה איום רציני. היום זה כבר לא איום כל כך גדול. אפשר לחיות עם זה. היום אפשר לבקש הקטנת מקדמות בלי לחשוש מההצמדה הזו.

- - -

היו"ר י' ארידור:

נעבור עתה על סעיפי החוק.

סעיף 1 (קורא את הסעיף) - אושר

סעיף 2 (קורא את הסעיף)

היו"ר י' ארידור:

אני מבקש שתהיה התחייבות של שר האוצר שבמשך שתי שנות מס לא תוגש בקשה לתיקון הסעיף כדי לאפשר הרחבת המסגרת. אם אין התחייבות כזו מוטב כבר עכשיו להוסיף סעיף כללי המסמין את הנציב במקרים מיוחדים לאשר תקופת שומה מיוחדת, ובלבד שלא יהיה תיקון נוסף. אם הנציב יכול להתחייב על כך בשם שר האוצר, נוכל לאשר את הסעיף בנוסח המוצע. אם הוא איננו יכול להתחייב, אני מציע להוסיף סעיף בנוסח כללי מאד.

י' רבינוביץ:

אני יכול להתחייב לעשות כמיטב יכולתי שלא תהיה הרחבה של המסגרת.

גב' ת' פנחסוביץ:

הוא איננו יכול להתחייב.

היו"ר י' ארידור:

אינך מבקש סמכות כזו לגבי מקרים יוצאים מן הכלל?

י' רבינוביץ:

לו ביקשנו זאת לא היו מופיעות כאן כל המשלחות.

סעיף 2 - אושר

סעיף 3 - אושר

סעיף 4 - אושר

סעיף 5 - אושר

סעיף 6 (קורא את הסעיף)

י' רבינוביץ:

מר דמביץ ביקש תיקון בסעיף 6 והגשנו אותו.

א' דמביץ:

זה ענין ניסוחי גרידא. קודם התייחסו לסעיף 7 בנוסחו הישן ועכשיו צריך להתייחס לסעיף 7 בנוסחו החדש. לכן מוצע להוסיף פסקה (3) האומרת: בסעיף קטן (ב) (2) במקום הירשה המסתיימת במלה "לפי" יבוא: "אדם שנקבעה לו".

סעיף 6 בתוספת פסקה (3) - אושר

סעיפים 7, 8, 9 ו-10 - אושרו

סעיף 11

י' רבינוביץ:

עד עכשיו הגדרה שנת מס הייתה לפי המספר של היום הראשון לשנת המס. כלומר, אם שנת המס החלה ב-1 באפריל 1986, כל מה שנפל ב-1 באפריל היה בגדר שנת מס 1986. אם היינו משאירים את אותה הגדרה, התאריך היה 1 בינואר. היות וההנחה היא ששנות מס מיוחדות יהיו בדרך כלל בחדש מרס, היה נוצר פער של 9 חודשים בין חברה עם שנת מיוחדת לבין חברה עם שנת מס רגילה. על ידי שינוי ההגדרה הבאנו לכך שהפער יהיה 3 חודשים במקום 9 חודשים.

סעיף 11 - אושר

סעיף 12 - אושר

סעיף 13 (קורא את הסעיף)

א' דמביץ:

בסעיף 13 תתווסף פסקה (7) שבה ייאמר: בסעיף 38א(א) במקום "לקבוע בתקנות" יבוא "להתקין תקנות". זהו תיקון טכני של ניסוח.

סעיף 13 עם התיקון - אושר

סעיף 14

היו"ר י' ארידור:

סעיף 14 הוא תיקון חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב). נשמע על כך הסברים מנציגת המוסד לביטוח לאומי.

גב' ר' רטוביץ:

התיקונים בסעיף זה מתחייבים מהתיקונים בפקודה מס הכנסה. יש כאן הגדרה של שנת מס שמאמצת את ההגדרה בפקודה. יש שינוי טכני משנת כספיים לשנת מס במקומות שונים בחוק. זה יכול גם על גימלאות וגם על הגביה לאורך כל החוק באופן שוטף. העדכון של הקצבאות שהיה מכוון לתחילת שנת הכספיים ב-1 באפריל יזוז לחודש ינואר.

העלאת קצבאות שונות שהיו בחוק עד 31 במרס יהיו בחוק עד 31 בדצמבר.

במקום שהספירה של הרבעונים תחל ב-1 באפריל היא תחל ב-1 בינואר.

לאחר מכן בסעיף 18 יש הוראת מעבר, אבל ברשימה של הסעיפים צריכים לבוא התיקונים הבאים: בסעיף קטן 2(ג) - במקום 168 צריך להיות 168(ב), ובאזכור של סעיף 164(א), (ג)1(1) ו-2(2) צריך להוסיף: ו-1(ד).
בסעיף קטן (3) במקום 66(א) צריך להיות 66(ג); סעיף 182(ב) צריך להימחק.

בפסקה (4) במקום 66(א) צריך להיות 66(ג).

עד כאן התיקונים בסעיף 14.

היו"ר י' ארידור:

נאשר את סעיף 14 עם התיקונים כפוף לבדיקה נוספת של היועצים המשפטיים. אם הם יגלו טעות נוספת טכנית, הם יתקנו אותה ולא יצטרכו לחזור לוועדה.

סעיף 14 - אושר (כפוף לבדיקה נוספת של היועצים המשפטיים)

סעיף 15י' רבינוביץ:

במס רכוש יצאו כבר החיובים ואנשים שילמו את חובם לשנת 1986 עד 31 במרס 1987. החיוב הבא יהיה לתשעה חדשים.

היו"ר י' ארידור:

סעיף 15 מתייחס רק למס רכוש.

י' רבינוביץ:

סעיף קטן (א) אומר שחמיד התאריך הוא 31 בדצמבר 1986 פרט למס רכוש. סעיף קטן (ב) אומר שהאישורים שניתנו קודם לכן בטלים.

א' דמביץ:

בסעיף קטן (ג) יש הוראת מעבר לגבי תקופת שומה מיוחדת המתייחסת לשנת המס 1986.

י' רבינוביץ:

נישום ששנת השומה שלו הייתה ספטמבר ואושרה לו תקופת שומה מיוחדת לספטמבר, אני מוכן לקבוע לו כי למרות האמור בחוק זה ששנת 1986 תסתיים עבורו גם כן בספטמבר. הוא לא יעבור לדצמבר ואחר כך יתחיל מחדש בספטמבר אלא ימשיך ישירות בתקופה שאושרה לו חספטמבר לספטמבר.

היו"ר י' ארידור:

אם תאשרו לו שנת שומה מיוחדת.

י' רבינוביץ:

אם הוא שייך לאחת מאותן ארבע קבוצות ונאשר לו שוב שנת שומה מיוחדת לספטמבר.

סעיף 16א' דמביץ:

בסעיף 16(א)(2) נצטרך להוסיף משהו שיכסה את העניין שהעלה חבר הכנסת ארידור.

מ' קפוטה:

הסעיף אומר ששנת המס 1986 וכל תקופת שומה מיוחדת יסתיימו ב-31 בדצמבר. גם אם הייתה למישהו שנת שומה שהייתה צריכה להסתיים בספטמבר, היא מוארכת עד 31 בדצמבר על ידי החוק.

בהגדרה של "שיעור התאמה" נאמר "חשעה חלקי שנים עשר או מספר החדשים שבתקופת שומה מיוחדת שנקבעה לנישום מחולק בשנים עשר, לפי העניין". המלים "תקופת שומה מיוחדת שנקבעה לנישום פלוני" עלולות להטעות, כי עלולים לפרש זאת כמספר החדשים שנקבעו לו לכתחילה. ואז מתעוררת השאלה אם זה 15 חדשים חלקי שנים עשר או שנים עשר חלקי שנים עשר. צריך לכן לחקק את האמור בסעיף 16(א)(2) ולומר - תקופת שומה מיוחדת המתייחסת לשנת 1986.

י' ארידור:

אני עדיין חוזר לסעיף 2(ג) שמחליף את סעיף 7 לפקודה, כי ברגע שמופעל סעיף 15(ג) אתה מאריך את תקופת השומה המיוחדת שנגמרה בספטמבר עד דצמבר. כאשר אתה קובע שומה מיוחדת לפי סעיף 15(ג) לשנת המס 1986 בלבד אתה נכנס לתחום הסמכות שלך לפי סעיף 2(ג), בלי בקשת הנישום. בסעיפים 2(א) ו-2(ב) אתה פועל לפי בקשת הנישום.

י' רבינוביץ:

גם 15(ג) הוא לפי בקשת הנישום. האישור הוא רק על סמך בקשה.

א' דמביץ:

בסעיף 2 (7(א)) כתוב - לבקשתם של הנישומים.

י' רבינוביץ:

האישור בסעיף 15(ג) הוא לפי סעיף 7, שהוא רק לפי בקשת הנישום.

גב' ת' פנחסוביץ:

7(ג) הוא פועל יוצא של אישור לפי בקשה. הוא יכול לקבוע רק אם הייתה בקשה.

א' דמביץ:

אין פעולה לפי סעיף 7 בלי בקשת הנישום.

י' ארידור:

מדוע אינכם כוללים את הנושא הזה בסעיף 7?

א' דמביץ:

שם זה עניין של קבע, וכאן זה חד פעמי.

י' ארידור:

עדיין נשארת הבעיה של סעיף 16(א)(2).

א' דמביץ:

אולי יוחר נכון לומר - מספר החדשים עד דצמבר 1986?

י' ארידור:

אני מציע שתבדקו את הנקודה הזו ואם תגיעו להסכמה על הניסוח, לא תצטרכו לחזור לוועדה.

סעיף 16(א) - אושר (כפוף לבדיקת הנוסח על ידי היועצים המשפטיים)

א' דמביץ:

היתה לי שאלה לסעיף קטן 16(ב)(1)(ח) שבו נאמר "מקדמה בשיעור שיקבע שר האוצר". מדוע יש צורך בסמכות הזו, האם אי אפשר לומר - מקדמה בשיעור כך וכך אחוזים?

מ' קפוטה:

בחוק עצמו כתוב שהמקדמות יהיו בשיעור 10%, אבל יש סמכות לשנות את השיעור. ואמנם היום המקדמות אינן בשיעור של 10% אלא הן נעות מ-8% עד 12%. ניסינו לחשב מה צריך להיות שיעור המקדמה לגבי נישומים כאלה והגענו למסקנה שזה די מורכב ומחייב בדיקה יותר יסודית, ומכל מקום השיעור בוודאי איננו 10%. נישום שהיה צריך לגמור את שנת המס בספטמבר ובחודש שלפניו לא שילם כבר מקדמה למרות שלפי החוק היה צריך להשלים את התשלום, אם נקבע לו שיעור של 20% זה יהיה לרעתו. צריך לבדוק זאת בצורה יותר יסודית. קשה לקבוע זאת עכשיו. כיוון שממילא יש סמכות בחוק לשנות את השיעור, אנחנו אומרים כאן: מקדמה בשיעור שיקבע שר האוצר.

סעיף 16 - אושר

סעיף 17י' רבינוביץ:

סעיף 17 כולל הוראות מעבר לגבי מס רכוש. שנת המס 1987 לגבי מס רכוש תהיה בת 9 חדשים בלבד.

סעיף 17 - אושר

סעיף 18י' ארידור:

מה פירוש "כנוסחם בסעיף 14(3)"?

א' דמביץ:

במקום "כנוסחם..". יבוא "כמתוקן לפי סעיף 14(3)".

גב' ח' פנחסוביץ:

נתקן את הנוסח.

גב' ר' רטוביץ:

אם לא נחיל הוראות אלה על מי שנפגע ביום 1 בינואר 1987, מי שייפגע היום יצא מקופח.

א' דמביץ:

נבדוק את האמור בסעיף 18(ב)(4).

י' ארידור:

מה פירוש "התיאומים הנדרשים בחוק הביטוח ובכל דין אחר.."? האם אלה הם תיאומים רק של תאריכים, או שיש להם גם השפעה על דרכי הגביה של המס?

גב' ר' רטוביץ:

אנחנו ממילא לא קובעים שומות. ממילא הכנסותיו של מבוטח נקבעות לפי סעיף 164.

י' ארידור:

אני מדבר על סמכויות הנציב לקבוע את התיאומים הנדרשים בכל דין.

א' דמביץ:

הנציב? אחת עובר לסעיף 20?

מה הם לא יוכלו לעשות? הם לא יוכלו לעשות מה שהחוק הזה עושה בסעיף 7, היינו לקחת את כל הקטגוריות הרחבות ולצמצם אותן ולהגיד שרק אלה יהיו זכאים לתקופת שומה מיוחדת. זה צריך להיות דרוש. אם הוא יעשה דבר שאיננו דרוש יהיה מי שיזדעק.

י' ארידור:

הוא יכול לעשות זאת על אף האמור בכל דין. (א' דמביץ: ובלבד שזה דרוש).

גב' ח' פנחסוביץ:

אולי נאמר "נובע"? (א' דמביץ: "דרוש" זה יותר חמור).

י' ארידור:

בסעיף קטן (ה) מדובר על מועדים, וזה מובן. אבל להלן נאמר "התיאומים הנדרשים", וזה אומר תיאומים הנדרשים לדעתו. זה לא אובייקטיבי.

א' דמביץ:

אבל גם דעתו היא אובייקטיבית. (ח' פנחסוביץ: דעתו - כפוף לביקורת).

י' ארידור:

איננו אוהב צורת חקיקה שנותנת סמכויות לשנות חוקים. אין כאן סמכות לשנות דברים בתקנות. נציב מס הכנסה יהיה מוסמך לעשות מה שוועדת הכספים איננה מוסמכת לעשות. הוא יהיה מוסמך לשנות חוקים במדינת ישראל, מה שוועדת הכספים איננה מוסמכת לעשות לבדה כי היא זקוקה לאישור מליאת הכנסת. לפי הנוסח של סעיפים 18 ו-20 הנציב איננו מתקין תקנות אלא הוא משנה חוקים. (א' דמביץ: הוא מתאם...). הוא עושה תיאומים הנדרשים בכל דין. את חוקי מדינת ישראל הוא משנה.

גב' ח' פנחסוביץ:

אולי נאמר: שר האוצר באישור ועדת הכספים.

י' ארידור:

זה אמור גם על שר העבודה והרווחה. אני חושב שזוהי צורת חקיקה לא נכונה.

י' רבינוביץ:

אפשר אולי להגדיר במפורש שמדובר רק בדברים טכניים.

י' ארידור:

אפילו אם זה טכני זוהי צורת חקיקה לא נכונה. אינני חושב שיש לה תקדים באיזה מקום.

ע' סולודר:

אולי זה ייעשה בדרך של הודעה לוועדה, שאם לא יהיו עליה הערות או השגות תוך פרק זמן שייקבע, היא תאושר.

י' ארידור:

אינני רוצה להקנות גם לוועדת הכספים סמכות כזו.

גב' ח' פנחסוביץ:

יש חקיקת משנה שמשנה חוקית באישור ועדה. (י' ארידור: אז יש הגדרה מה משנים). גם פה יש הגדרה - תיאום שנובע מהגדרת שנה מס, השינוי מ-1 באפריל ל-1 בינואר.

א' דמביץ:

דברים הרבה יותר חמורים נעשים לפי פקודה האגודות השיתופיות, או לפי פקודה הבטיחות בעבודה, שמרוקנים את החוק מתוכנו. שם אלה הם הסדרים של קבע. (י' ארידור: גם שם לא צריך לתת לכך יד). שם אלה הסדרים של קבע. כאן מדובר על תיאום חד פעמי.

היו"ר א' י' שפירא:

מהי ההצעה?

א' צרפתי:

ההצעה היתה להוסיף את אישור ועדת הכספים.

י' ארידור:

גם ההצעה לתת את הסמכות לשר האוצר באישור ועדת הכספים איננה עונה על הבעיה הקונסטитуציונית.

גב' ח' פנחסוביץ:

קבענו לא פעם ששר האוצר באישור הוועדה ראוי לשנות הוראות אלה או אחרות.

א' דמביץ:

הסמכות של שר העבודה והרווחה תהיה אולי באישור ועדת העבודה והרווחה?

גב' ר' רטוביץ:

בדרך כלל אלה דברים השייכים לוועדת הכספים.

הוחלט: בסעיף 18(ד) ייאמר - שר העבודה והרווחה באישור ועדת הכספים. הנוסח של סעיף 18(ב)(4) ייבדק על ידי היועצים המשפטיים.

סעיף 18 עם התיקונים - אושר.

סעיף 19 - אושר

סעיף 20

א' דמביץ:

בסעיף 20(א) ייאמר: שר האוצר באישור ועדת הכספים.

סעיף 20 עם התיקון - אושר.

סעיף 21

א' דמביץ:

בסעיף קטן (ד) יש תיקון ויאמר בו: תחילתו של סעיף 13(1) עד (6) ..

לי נדמה שסעיפים קטנים (ה) עד (ט) מיותרים. נבדוק זאת, ואם נמצא שהם מיותרים נמחק אותם.

סעיף 20 עם התיקון - אושר.

היו"ר א' י' שפירא:

בכך סיימנו את הדיון בתיקון מס' 72 ונביא אותו לכנסת לקריאה שניה וקריאה שלישית.

א' דמביץ:

אני מבין שיש עוד גליון שהוגש לוועדה על ידי הנציב שכולל סעיפים מתיקון מס' 69.

י' ארידור:

בתחילת הישיבה סיכמנו שאנחנו מאשרים לשלב את הסעיפים האלה המופיעים בתיקון 69 בתיקון 72. אבל הנושא הזה לא נכלל בסדר היום של הישיבה הזו.

היו"ר א' י' שפירא:

יכול להיות שהדיון בסעיפים אלה יחייב שמיעת משלחות.

י' רבינוביץ:

לרשימת הסעיפים שאנחנו מבקשים לכלול בתיקון 72 אנחנו מבקשים להוסיף גם את סעיף 29 בתיקון 69.

היו"ר א' י' שפירא:

על הסעיפים הנוספים שהנציבות מבקשת לכלול בתיקון 72 נדון בישיבה הבאה.

חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון)היו"ר א' י' שפירא:

הצעת חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון) כוללת 14 סעיפים, אבל אנשי בנק ישראל ביקשו כי בשלב זה תאשר הוועדה רק את סעיף 14, תיקון סעיף 47 לחוק העיקרי.

א' דמביץ:

החוק הזה נכלל בסדר היום של הישיבה?

א' קרשנר:

החוק לא נכלל בסדר היום, אבל הצעת החוק אושרה בכנסת בקריאה ראשונה ביום חמישי שעבר והועברה לוועדת הכספים.

גב' ת' פנחסוביץ:

סעיף 14 בהצעת החוק איננו דן ברישוי בנקים.

י' ארידור:

אני מציע לדחות את הדיון לישיבה אחרת.

היו"ר א' י' שפירא:

הישיבה הנאה של הוועדה חתומים ב-25 לחודש. אני נותן לכם חופשה ארוכה ומודיע כי הישיבה הבאה תיפתח בשעה עשר אבל חסתיים רק לאחר שנסיים את הדיון בכל הסעיפים המופיעים בסדר היום.

צו מילווה המדינה (הגדלת סכום המילווה)היו"ר א' י' שפירא:

מובא לאישור הוועדה צו המגדיל את הסכום שהממשלה מורשית ללוות בשם המדינה לסכום כולל של 5,000 מיליון שקלים חדשים.

ס' אלחנני:

אני מבקש לנצל את ההזדמנות שמובא לאישור הוועדה צו להגדלת סכום מילווה המדינה, שנראה כעניין טכני, כדי לנסות להתחיל לטפל בנושא של מעורבות הממשלה בשוק ההון ובחוב הפנימי שלה, ושני הדברים קשורים אחד בשני.

פורמלית מיועד המילווה למטרות פיתוח ולמחזור החוב. הבעיה היא שהחוב הפנימי מגיע ל-41 מיליארד דולר.. (י' ארידור: עוד לא הגענו לסכום הזה, אבל נגיע..). זהו נתון שקיבלנו מהממונה על שוק ההון. (י' ארידור: כולל המניות הבנקאיות). כולל מניות הבנקים, גם זה חוב של המדינה.

י' ארידור:

סכום המילווה עולה על 30 מיליארד דולר.

ס' אלחנני:

מצב זה מחייב את הוועדה להחזיק את האצבע על הדופק ולקבוע כללים יותר נוקשים להיקף המילווה שהממשלה יכולה לקחת. תיאורטית המדינה יכולה ללוות כל הזמן. אין הגבלה על משך הזמן שבו אפשר לקחת את המילווה. ההרגשה היא שככל שמוכרים יותר איגרות חוב כן המצב יותר טוב. פעם נאמר שמותר לממשלה לגייס סכום מסוים למחזור החוב ואת כל שאר כספי המילווה עליה להפקיד בבנק ישראל.

היום כאשר רוצים לשחרר מקורות לסקטור הפרטי להשקעות ולצמיחה, הדרך היחידה לעשות כן היא אפילו לא למחזר את החוב אלא רק לפדות איגרות שהגיעו לפדיון.

אינני יכולה לנקוב בסכומים, אבל נראה לי שאי אפשר לעבור על הנושא לסדר היום, כפי שנעשה כל השנים, ואי אפשר להתייחס לכך כאל נושא טכני. צריך לקבוע בחוק מילווה המדינה חנאים לפיהם רשאית המדינה ללוות כספים. הממשלה משלמת היום מחיר גבוה על המילווה. אם היא תלווה פחות, תעשה מכרז, היא גם תשלם ריבית יותר נמוכה על הכספים שהיא מגייסת בדרך הזו, כי כל אחד רוצה לקנות איגרות חוב של המדינה, זוהי ההלוואה הבטוחה ביותר.

יש גם הבעיה של איגרות החוב המוסדיות. גם על כך צריך לחת את הדעת. מהיכן יבואו ההכקעות אם לא מקופות הפנסיה למיניהן? זהו אחד המקורות החשובים להשקעות.

אני מבקשת מחברי הוועדה לא לאשר בחופזה את הגדלת סכום המילווה, שנראה לכאורה עניין טכני, אלא לקיים על כך דיון מעמיק.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מסכים שיש לקיים דיון בשאלה מתי יכולה הממשלה לגייס כספים בשוק ההון, באיזה תנאים, כי אם הממשלה תרצה לגייס את כל הסכום הזה במחצית השנה הקרובה היא תשתלט על כל שוק ההון. אנחנו מטפלים בעניינים הרבה יותר קטנים הקשורים לשוק ההון, וכאן אנחנו באים לתת אישור גלובלי לגיוס כספים על ידי המדינה ללא בדיקה מעמיקה של הבעיה.

אם אנחנו רוצים לקיים את הדיון לא נוכל לאשר היום את הגדלת סכום המילווה, אלא קודם לכן להזמין לכאן את נציג האוצר. השאלה באיזה מידה העניין דחוף.

א' קרשנר:

לא נאמר לנו אם העניין דחוף, אבל אינני יודע אם הם יוכלו להמחין לאישור עד יום חמישי הבא.

י' ארידור:

הצעה מעשיית. אני מציע לדחות את הדיון, אבל אם יושב-ראש הוועדה ישתכנע שהדחיה באישור הצו עד למועד הישיבה הבאה של הוועדה גורמה נזק, הוא יהיה מוסמך לחת את האישור בשם הוועדה.

ס' אלחנני:

אפשר לאשר את הצו אבל לבקש לא לבצע אותו.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מציע שנאשר את הצו, אבל אני לא אחתום על האישור כל עוד לא אבדוק אם העניין דחוף. אם יתברר שזה דחוף, אוציא את האישור; אם לא - נקיים קודם את הדיון.

ע' סולודר:

בכל מקרה אני מציעה שנקיים את הדיון בנושא.

היו"ר א' י' שפירא:

עקרונית אנחנו מאשרים את הצו, אבל לא אחתום על האישור בטרם בדיקה.

הוחלט: לאשר.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מודה לכם ונועל את הישיבה.

(הישיבה ננעלה בשעה 12.50)